

Det individuelle solvensbehov 2023

Individuelt solvensbehov

Indledning

Denne rapport omhandler Merkurs individuelle solvensbehov for 31. december 2023. Oplysningsforpligtelserne omfatter Merkur Andelskasse.

Metode til opgørelse af tilstrækkeligt kapitalgrundlag, artikel 438 litra a

Merkurs metode til vurdering af, hvorvidt den interne kapital er tilstrækkelig til at understøtte nuværende og kommende aktiviteter (solvensbehovet) følger Merkurs ICAAP (Internal Capital Adequacy Assessment Process).

I ICAAP'en identificeres de risici, som Merkur er eksponeret overfor med henblik på at vurdere risikoprofilen. Når risiciene er identificeret, vurderes det, hvordan disse evt. kan reduceres, f.eks. ved politikker, forretningsgange, beredskabsplaner m.m. Endelig vurderes det, hvilke risici, der skal afdækkes med kapital.

Den interne kapital (solvensbehovet) er Merkurs egen vurdering af kapitalbehovet, som følge af de risici, som Merkur påtager sig. Merkurs bestyrelse har kvartalsvise drøftelser omkring fastsættelsen af den interne kapital (solvensbehovet), for at sikre at den er tilstrækkelig til at understøtte nuværende og kommende aktiviteter. Drøftelserne tager udgangspunkt i en indstilling fra direktionen. Indstillingen indeholder forslag til størrelsen på den interne kapital (solvensbehovet), herunder stressniveauer samt vækstforventninger. Dette gælder også, selvom tilsynets benchmarks anvendes. På baggrund af drøftelsen træffer bestyrelsen en afgørelse om opgørelsen af Merkurs interne kapital (solvensbehov), som skal være tilstrækkelig til at dække Merkurs risici og understøtte nuværende og kommende aktiviteter.

Herudover drøfter bestyrelsen en gang om året indgående opgørelsesmetoden for den interne kapital (solvensbehovet), herunder hvilke risikoområder og benchmarks der bør tages i betragtning ved beregningen af den interne kapital (solvensbehovet).

Den interne kapital (solvensbehovet) opgøres ved en 8+ metode, der omfatter de risikotyper, som det vurderes, at der skal afdækkes med kapital: kreditrisici, markedsrisici, operationelle risici, øvrige risici samt tillæg som følge af lovbestemte krav. Vurderingen tager udgangspunkt i Merkurs risikoprofil, kapitalforhold samt fremadrettede betragtninger, der kan have betydning herfor, herunder budgettet og makroøkonomien.

Finanstilsynet har udsendt "Vejledning om tilstrækkeligt kapitalgrundlag og solvensbehov for kreditinstitutter". Derudover har Lokale Pengeinstitutter udsendt en solvensbehovsmodel. Både Finanstilsynets vejledning og Lokale Pengeinstitutters solvensbehovsmodel, som Merkur anvender, bygger på 8+ metoden, hvor der tages udgangspunkt i minimumskravet på 8 pct. af den samlede risikoeksponering (søjle I-kravet) med tillæg for risici og forhold, som ikke fuldt ud afspejles i opgørelsen.

Derudover opstilles i Finanstilsynets vejledning benchmarks for, hvornår Finanstilsynet som udgangspunkt vurderer, at søjle I ikke er tilstrækkelig inden for de enkelte risikoområder, hvorfor der skal afsættes tillæg i solvensbehovet. Endvidere er der i udpræget grad opstillet metoder til beregning af tillæggets størrelse inden for de enkelte risikoområder.

Selvom Finanstilsynet opstiller benchmarks på de fleste områder, vurderer Merkur på alle områder, om de angivne benchmarks i tilstrækkelig grad tager hensyn til andelskassens risici, og har i nødvendigt omfang foretaget individuelle tilpasninger. Til det formål anvendes Merkurs egen historik.

Beskrivelse af solvensbehovsmodel mm.

I henhold til bestemmelserne i Bekendtgørelse nr. 2155 af 03.12.2020 om opgørelse af risikoeksponeringer, kapitalgrundlag og solvensbehov skal bestyrelsen og direktionen sikre, at Merkur har et tilstrækkeligt kapitalgrundlag. Bestyrelsen og direktionen skal endvidere opgøre Merkurs individuelle

solvensbehov. Bestyrelsen og direktionen har senest i forbindelse bestyrelsesmøde i marts 2023 drøftet niveauet for tilstrækkeligt kapitalgrundlag. Solvensbehovet følges løbende og bliver justeret, hvis der er udsving i de parametre, der indgår i den valgte model.

Ledelsen har valgt, at der ved opgørelsen af Merkurs solvensbehov tages udgangspunkt i en skabelon udarbejdet af Lokale Pengeinstitutter samt i Finanstilsynets "Vejledning om tilstrækkeligt kapitalgrundlag og solvensbehov for kreditinstitutter" (VEJ nr. 10055 af 15.12.2023). Det er ledelsens vurdering, at Merkur med udgangspunkt heri opgør et solvensbehov, der er passende til at dække Merkurs risici.

I den metode Merkur anvender til at opgøre solvensbehovet afsættes der kapital til afdækning af minimumskravet på 8%. Kapitalkravet på 8% benævnes også Søjle I. Dertil kommer de såkaldte Søjle II-tillæg indenfor følgende risikoområder:

- Svag indtjening
- Høj vækst i udlån
- 5 kreditrisikoområder
- 4 markedsrisikoområder
- Likviditets risiko
- Operationel risiko
- Gearing
- Regulatorisk forfald af kapitalinstrumenter
- Eventuelle tillæg som følge af lovkrav
- Informations- og kommunikationsteknologiske risici (IKT)

Den første del af modellen er udelukkende en beregning af "Søjle I" kravet på 8%. Beløbet beregnes med basis i vægtede eksponeringer ultimo december 2023. Herefter gennemgås de ovennævnte risikoområder for at vurdere, om der er behov for yderligere solvensbehov ("Søjle II kravet"). Hvis der påvises et yderligere behov, vil der fremkomme et tillæg til de 8%:

Svag indtjening

Såfremt basisindtjeningen er under 1% i forhold til udlån og garantier (minimumskrav for pengeinstitutter i gruppe 2-4) skal tillægget udregnes som den manglende sum for at opnå 1%, dog max 1%.

Basisindtjeningen er i 2023 og det for 2024 godkendte budget viser en yderligere stigning i basisindtjeningen. Der er ikke noget der begrunder tillæg i tilstrækkeligt kapitalgrundlag som følge af svag indtjening, da basisindtjeningen dækker forventningerne til vækst i udlån og garantier det kommende år.

Høj vækst i udlån

Såfremt den forventede stigning i udlån er større end 10% skal der afsættes 8% af den yderligere låneaktivitet med udgangspunkt i en risikovægtning af væksten.

Merkur har i 2023 haft vækst i udlån udover de 10% og forventer også i 2024 i udlån indenfor både privat- og erhvervssegmentet, og der er derfor givet tillæg for stor udlånsvækst.

Kreditrisici

a. Kreditrisiko for store kunder med finansielle problemer.

Der skal foretages en reservation af et forsigtigt skøn over mulige tab ved afvikling af engagementer med kunder med finansielle problemer. Store kunder er kunder, der udgør mere end 2% af kapitalgrundlaget. Disse engagementer skal som minimum omfatte Finanstilsynets bonitetskategorier 1 og 2c (Merkurs engagementskoder 1, 2 og 3). Der hensættes kapital til afdækning af forsigtigt opgjort blanko på disse engagementerne.

b. Øvrige kreditrisici.

Under dette punkt vurderes kunder under 2% af kapitalgrundlaget, hvorpå kreditrisikoen ikke skønnes afdækket af søjle I kravet. Øvrige kreditrisici kan omfatte særligt risikofyldte brancher, renterisici og øvrige særlige områder, hvor der kan være en forhøjet risiko i forhold til "Søjle I" kravet. Øvrige kreditrisici kan også omfatte særlige udlånsområder, hvor Merkur adskiller sig fra de øvrige pengeinstitutter i samme gruppe som Merkur, og hvor der skønnes en forværring i fremtidig drift for denne gruppe kunder.

c. Koncentration, store eksponeringer.

Koncentration, store eksponeringer defineres som de 20 største eksponeringers andel af den samlede eksponeringsmasse. Der afsættes kapital i forhold til det beløb de 20 største eksponeringer overstiger 4% af den samlede eksponeringsmasse.

d. Koncentration, branchefordeling.

Finanstilsynets benchmark til beregning af branchekoncentrationer tager udgangspunkt i DB07, med en underopdeling i 864 branchekoder. Modellen opsamler 195 branchekoder under kategorien "øvrige erhverv", der holdes udenfor den statistiske HHI-beregning. Dette er ikke retvisende for Merkur, da en stor del af andelskassens eksponeringen ligger netop indenfor de 195 ekskluderede brancher.

Merkur har derfor valgt at basere sin beregning på DB07 10-grp. (v3: 2014) i beregningen af tillægget for branchekoncentrationer, da kun 1 af de 864 branchekoder ekskluderes ved denne opdeling. For Merkur betyder det, at HHI afspejler den branchekoncentration, der følger af Merkurs forretningsmodel. Merkur har afstemt metoden med Finanstilsynet, der har anerkendt, at det er mere retvisende for Merkur at anvende DB07 – 10-grp (v3:2014) til beregning af branchekoncentration.

e. Krav til minimumsdækning af tab på nødelidende eksponeringer (NPE-bagstopper)

Regelsættet er under indfasning og fik pr. 30.06.2021 første gang konsekvens via fradrag i den egentlige kernekapital. I takt med den fortsatte implementering forventes fradraget at stige i de kommende regnskabsår. Andelskassen har derfor foretaget solvenstillæg vedrørende det forsigtigt estimerede fradrag for det kommende år.

Det samlede tillæg til solvensbehovet for kreditrisici kan opgøres til 48,5 mio. kr. svarende til 2,4% af vægtede risikoeksponeringer.

Markedsrisici

a. Renterisiko.

Der afsættes kapital såfremt den renterisiko indenfor handelsbeholdningen, som direktionsinstruksen tillader, overstiger 4%. Desuden afsættes kapital af renterisikoen udenfor handelsbeholdningen. Den beregnede renterisiko stresstesttes med 200 basispunkter i en parallelforskydning af rentekurven. Endvidere skal der tages stilling til rentestrukturrisikoen i en situation, hvor rentekurven ikke forskydes parallelt indenfor forskellige varigheder. Merkur har valgt at følge Finanstilsynets standardmetode.

Endvidere har vi også forholdt os til renterisikoen på nettorenteindtjeningen. Det betyder, at vi skal afsætte kapital såfremt vi vurderer, at vores indtjening er meget følsom for nettorenteindtjeningen.

b. Kreditspændsrisiko.

Kreditspændet angiver merrenten på obligationsudstedere med forskellig kreditværdighed. Kreditspændet følger primært af udstederens kreditværdighed, men kan også være et udtryk for forskelle i obligationens likviditet eller senioritet. Kreditspændet vil således være højere for udstedere med lavere kreditværdighed, for efterstillede obligationer og for illikvide obligationsserier. Merkur anvender nøgletallet OAS (Option Adjusted Spread) som indikator for risikoen ved en kreditspændsudvidelse på 0,5%.

c. Aktierisiko.

Institutter med en aktieeksponering i handelsbeholdningen på over 5% af kernekapitalen bør analysere instituttets aktierisikoeksponering og -koncentrationer i handelsbeholdningen. Merkurs handelsbeholdning af aktier overstiger ikke 5%.

d. Valutarisiko.

Der beregnes et tillæg, hvis det højest tilladte niveau for Merkurs valutaposition overstiger 8% af kernekapitalen, jf. Merkurs markedsrisikopolitik. Tillægget er som udgangspunkt 12% af beløbet udover de 8%. Grænseværdierne i markedsrisikopolitikken er under 8% og der gives derfor ikke tillæg.

Det samlede tillæg til solvensbehovet for markedsrisici kan opgøres til 12,1 mio. kr. svarende til 0,6% af vægtede risikoeksponeringer.

Likviditetsrisici

Likviditetsrisici er overordnet risikoen for, at Merkur ikke har likviditet til at opfylde sine betalingsforpligtelser til tiden. Denne risiko kan særligt opstå for pengeinstitutter med store indlånsunderskud. Da Merkur 31. december 2023 havde stort indlånsoverskud, et LCR-nøgletal på 535% likviditetspejlemærke ligeledes på 535%, samt et NSFR-nøgletal på 243%, tages der ikke noget tillæg til solvensbehovet for likviditetsrisici.

Operationelle risici

I henhold til Bekendtgørelse om opgørelse af risikoeksponeringer, kapitalgrundlag og solvensbehov skal pengeinstitutterne kapitalmæssigt afdække operationelle risici. Kapitalkravet til de operationelle risici skal dække: "Risiko for tab som følge af uhensigtsmæssige eller mangelfulde interne procedurer, menneskelige fejl og systemmæssige fejl eller som følge af eksterne begivenheder, inklusive retslige risici".

Der er forsigtigt valgt at en solvensreservation på 0,5% eller 10,0 mio. kr. til afdækning af operationelle risici.

Øvrige risici

Gearing

En høj gearing udsætter pengeinstitutter for en forøget risiko for tab, hvis der indtræffer pludselige ændrede markedsforhold og overdrevne prisfald på aktiver. Merkurs ledelse skal tage højde for overdreven gearingsrisiko og styre dette ved hjælp af gearingsgraden, der fremkommer som kernekapitalen divideret med summen af samtlige uvægtede eksponeringer.

Regulatorisk forfald af kapitalinstrumenter

Merkur har ultimo 2023 optaget efterstillet kapitalgrundlag på samlet 148,5 mio. kr. fordelt på 6 udstedelser. Disse har forskellig udløbsdato, hvoraf hovedvægten er i årene 2031-2032 og dermed kan medregnes fuldt i opgørelse af kapitalgrundlaget. Det vurderes derfor ikke nødvendigt at tage tillæg til solvensbehovet for forfald af kapitalinstrumenter i de kommende år.

Eventuelle tillæg som følge af lovkrav

Udover de ovenstående punkter skal det altid vurderes, om der er særlige lovkrav, der kunne udløse en forøget risiko.

Informations og kommunikations Teknologiske risici

Den risiko der hidrører fra "Informations og kommunikations Teknologi (IKT)" vurderes og der medtages tillæg til kapitalkravet såfremt risici for området ikke er afdækket behørigt.

Merkur har valgt at reservere 1 mio. kr. i solvensbehovet til risici i forbindelse med "Informations og kommunikations Teknologi (IKT)".

Individuelt solvensbehov og opfyldelse haraf, artikel 438 litra c

Det tilstrækkelige kapitalgrundlag og det individuelle solvensbehov pr. 31. december 2023 er opgjort således:

Individuelt solvensbehov pr. 31.12.2023	Tilstrækkeligt kapitalgrundlag	Solvensbehov
	1.000 Kr.	%
1) Søjle I krav (8% af samlede risikoeksponering)	159.500	8,0%
+ 2) Indtjening (kapital til risikodækning som følge af svag indtjening)	0	0,0%
+ 3) Udlånsvækst (kapital til dækning af organisk vækst i forretningsvolumen)	4.908	0,2%
+ 4) Kreditrisici	48.533	2,4%
+ 5) Markedsrisici	12.084	0,6%
+ 6) Likviditetsrisici (kapital til dækning af dyrere likviditet)	0	0,0%
+ 7) Operationelle risici (kapital til dækning af operationelle risici udover søjle I)	9.969	0,5%
+ 8) Gearing (kapital til dækning af risici som følge af høj gearing)	0	0,0%
+ 9) Regulatorisk forfald af kapitalinstrumenter	0	0,0%
+ 10) Eventuelle tillæg som følge af lovbestemte krav	0	0,0%
+ 11) Informations- og Kommunikationsteknologi (IKT)	1.000	0,1%
Total	235.993	11,8%
REA (Vægtede eksponeringer) i alt	1.993.750	

De risikofaktorer, der er medtaget i modellen, er efter Merkurs opfattelse dækkende for alle de risikoområder lovgivningen kræver, at Merkurs ledelse skal tage højde for ved fastsættelse af solvensbehovet samt de risici, som ledelsen i Merkur har besluttet, at Merkur påtager sig.

Bestyrelsen og direktionen og har endvidere vurderet, hvorvidt kapitalgrundlaget er tilstrækkeligt til at understøtte kommende aktiviteter. Denne vurdering er i Merkur en del af den generelle fastlæggelse af den interne kapital (solvensbehovet). Ledelsen vurderer derfor minimum hvert år, hvordan vækstforventningerne påvirker opførelsen af solvensbehovet.

Solvensmæssig overdækning og internt opgjort solvensbehov

Merkur har opgjort solvensoverdækningen således:

Solvensmæssig overdækning 31. december 2023	1.000 Kr.	% af RWA
Risikovægtet eksponering (RWA)	1.993.750	
Egentlig kernekapital	436.013	22,2%
Supplerende kapital efter fradrag	148.451	7,4%
NEP-instrumenter (Senior Non Preferred udstedelser)	25.000	1,3%
NEP-grundlag	609.464	30,6%
NEP-krav	313.019	15,7%
Overdækning før bufferkrav	296.445	14,9%
Kapitalbevaringsbuffer	49.844	2,5%
Konjunkturbuffer	49.844	2,5%
Bufferkrav i alt	99.688	5,0%
Overdækning efter bufferkrav	196.757	9,9%

Kapitaloverdækningen, der ultimo 2023 udgør 9,9%, er i det seneste år steget med 2,2 procentpoint, hvilket kan tilskrives indregning af året resultat, yderligere andelstegning og tegning af 16 mio. kr. supplerende kapital modsat er konjunkturbufferen forhøjet med 0,5 procentpoint og det samlede NEP-krav incl. solvensbehov er ligeledes forhøjet med 0,5 procentpoint.

Merkur har et internt overdækningsmål i forhold til alle kapitalkrav og tillæg på 5,0 procentpoint. Merkur har således en komfortabel margin i forhold til det interne overdækningsmål.